

ACTA CARPATHICA OCCIDENTALIS

Příroda Západních Karpat

Muzeum regionu Valašsko, Vsetín
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Príspevek k rozšírení mykofágného brouka *Derodontus macularis* (Fuss, 1850) (Coleoptera: Derodontidae) na východní Moravě
Contribution to distribution of the mycophagous beetle *Derodontus macularis* (Fuss, 1850) (Coleoptera: Derodontidae) in eastern Moravia

●
Ondřej Konvička

Kúty 1959, CZ-760 01 Zlín, Czech Republic & Institute of Entomology, Biology Centre AS CR, Branišovská 31, CZ-370 05 České Budějovice, Czech Republic; e-mail: brouk.vsetin@centrum.cz

Keywords: Bílé Karpaty Mts., Coleoptera, Czech Republic, Derodontidae, faunistics, Hostýnské vrchy Mts., Moravskoslezské Beskydy Mts., Vsetínské vrchy Mts.

Abstract: The paper updates to the present knowledge of the distribution of the *Derodontus macularis* (Coleoptera: Derodontidae) in eastern Moravia in the Czech Republic. The species is recorded from six localities situated in the Bílé Karpaty Mts., Hostýnské vrchy Mts., Moravskoslezské Beskydy Mts. and Vsetínské vrchy Mts. The beetle is rare and is associated with well preserved natural forest habitats.

Brouk *Derodontus macularis* (Fuss, 1850) je jedním ze dvou zástupců čeledi Derodontidae, kteří se vyskytují v České republice. Jedná se o druh, který je bionomicky vázán na chorošovitě houby *Ischnoderma resinosum* (Schröd.) P. Karst., 1879 a *I. benzoinum* (Wahlenb.) P. Karst., 1881 (HÁVA 2001), kde se velmi často vyskytuje společně s druhem *Mycetoma suturale* (Panzer, 1797) z čeledi Tetratomidae (DORN 1936). Doba výskytu imág je udávána v dubnu a od října do prosince (HÁVA 2001). Druh je znám z Bosny a Hercegoviny, České republiky, Chorvatska, Francie, Lichtenštejnska, Maďarska, Německa, Polska, Rumunska, jižní evropské části Ruska, Slovenska a ze Švýcarska (HÁVA 2007). Jeden z prvních, kdo publikoval *D. macularis* z území České republiky byl FLEISCHER (1927–1930), později se o výskytu zmiňují HORION (1953) a KALÍK (1993). Rozšíření v České republice a na Slovensku shrnul HÁVA (2001). Z východní Moravy jej následně ze dvou lokalit publikovali STANOVSKÝ (2001) a KONVIČKA (2010).

Níže uvádím přehled dosud nepublikovaných nálezů z oblasti východní Moravy. Čísla polí sí-

ťového mapování jsou použita dle publikace ZELENÝ (1972).

Použité zkratky (used abbreviations): NPR = národní přírodní rezervace (National Nature Reserve), PR = přírodní rezervace (Nature Reserve), PP = přírodní památka (Nature Monument).

MATERIÁL

Derodontus macularis (Fuss, 1850)

Moravia or.

Moravskoslezské Beskydy Mts., Bílá env., NPR Salajka, 49°24'5"N 18°25'1"E (6576c/d), 770 m n. m., 29.XI.2009, 1 spec. 3.IV.2010, 1 spec., vše lgt., det. et coll. O. Konvička.

Hostýnské vrchy Mts., Rajnochovice env., PR Tesák, 49°22'20"N 17°47'22"E (6672b), 600 m n. m., 14.XI.2010, 1 spec., lgt., det. et coll. L. Bobot (Otrokovice); 25.XI.2011, 3 spec., lgt., det. et coll. O. Konvička.

Vsetínské vrchy Mts., Karolinka env., PP Smradlavá, 49°22'27"N 18°13'48"E (6676a), 650 m n. m., 26.X.2013, 1 spec., lgt., det. et coll. O. Konvička.

Bílé Karpaty Mts., Vlárský průsmyk, Sidonie env., PR Sidonie, 49°3'7"N 18°4'21"E (6974a), 500 m n. m., 25.XI.2009, 2 spec., lgt., det. et coll. O. Konvička.

Bílé Karpaty Mts., Vlárský průsmyk, Svatý Štěpán env., PP Chladný vrch, 49°1'30"N 18°0'33"E (6974c), 630 m n. m., 29.XI.2011, 3 spec., lgt., det. et coll. O. Konvička.

Bílé Karpaty Mts., Lopeník env., PR Hladké, 48°55'37"N 17°47'19"E (7072d), 650 m n. m., 30.XI.2011, 1 spec., lgt., det. et coll. O. Konvička.

Prezentované výsledky představují první nálezy *D. macularis* z Hostýnských vrchů, jedné nové lokality ze Vsetínských vrchů a tří nových lokalit z Bílých Karpat. Z NPR Salajka byl výskyt potvrzen, přičemž (HÁVA 2001) stejnou lokalitu uvádí pod jménem Bumbálka.

Naprostá většina nálezů *D. macularis* pochází z listopadu, pouze jeden nález pochází z října a jeden z dubna. Oproti tomu HÁVA (2001) uvádí jako vrcholové období výskytu říjen. Prezentované nálezy pochází z nadmořské výšky 500–770 m n. m. Všechna imaga byla nalezena na houbě *I. resinosum*.

Červený seznam bezobratlých České republiky (FARKAČ et al. 2005) tento druh zřejmě omylem neuvádí. Výskyt *D. macularis* je totiž v České republice vázán pouze na přírodně zachovalé lesní prostředí (bukové nebo jedlobukové pralesy) s velkým množstvím mrtvého dřeva. Vzhledem k biotopovým nárokům, vazbě na vzácné hostitelské druhy hub a malému množství známých lokalit, které jsou od dalších

s podobným charakterem izolované, by tento druh měl být zařazen mezi kriticky ohrožené.

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Jiřímu Vávrovi (Ostrava) za pomoc s dohledáním literatury, Ludvíku Bobotovi za poskytnutí faunistického údaje, Lukáši Sekerkovi (Praha) a Josefu Jelínkovi (Praha) za připomínky k textu.

LITERATURA

- DORN K. (1936): Über Mycetoma suturale Pz. und Derodontus macularis Fuss (Coleoptera). Mitt. Ent. Gesell. Halle, 14: 29–35.
- FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (2005) (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky, Bezobratlí. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- FLEISCHER A. (1927–1930): Přehled brouků fauny Československé republiky. Moravské Muzeum Zemské, Brno, 485 pp.
- HÁVA J. (2001): Rozšíření čeledí Derodontidae a Nosodendridae (Coleoptera) na území České a Slovenské republiky. Sborník Severočeského Muzea – Přírodní vědy, 22: 77–83.
- HÁVA J. (2007): Derodontidae, pp. 298–299. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 4: Elateroidea – Derontoidea – Bostrichoidea – Lymexyloidea – Cleroidea – Cucujoidea. Apollo Books, Stenstrup, 935 pp.
- HORION A. (1953): Faunistik der Mitteleuropäischen Käfer. Band III. Malacodermata, Sternoxia. München, 340 pp.
- KALÍK J. (1993): Derodontidae, p. 85. In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak insects 4 (Coleoptera). Seznam Československých brouků. Folia Heyrovskyana, Suppl. 1: 3–172.
- KONVIČKA O. (2010): Příspěvek k faunistice brouků (Coleoptera) Valašska. Acta Carpathica Occidentalis, 1: 3–12 pp.
- STANOVSKÝ J. (2001): Brouci, pp. 193–197. In: PAVELKA J. & TREZNER J. (eds): Příroda Valašska. Český svaz ochránců přírody, ZO 76/06 Orchidea, Vsetín, 504 pp.
- ZELENÝ J. (1972): Návrh členění Československa pro faunistický výzkum. Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV, 8: 3–16.

Články | Articles

DECKEROVÁ Helena & ŠUHAJ Jiří: Výskyt chřapáče kalíškovitého (<i>Helvella leucomelaena</i>) ve Slezsku a na severní Moravě (Česká republika) - - - - -	3
DECKEROVÁ Helena, ŠUHAJ Jiří & POLČÁK Jiří: Rozšíření muchomůrky šupinaté (<i>Amanita cecilliae</i>) ve Slezsku a na severovýchodní a střední Moravě (Česká republika) - - - - -	12
KOCIÁN Petr & KUBEŠOVÁ Svatava: Mech <i>Plagiopus oederianus</i> stále roste ve Štramberském krasu - - - - -	20
DÍRĚ Daniel & ELIÁŠ Pavol jun.: Rozšírenie ostrice vláskovitej (<i>Carex capillaris</i>) na Slovensku - - - - -	24
TURIS Peter & VALACHOVIČ Milan: Sekundárne lesné spoločenstvá s <i>Pinus nigra</i> na Slovensku - - - - -	33
KOCIÁN Petr: První nálezy invazního starčku úzkolistého (<i>Senecio inaequidens</i>) na dálnicích a rychlostních silnicích Moravy a Slezska (Česká republika) - - - - -	46
KOCIÁN Petr: Pelyněk Tournefortův (<i>Artemisia tournefortiana</i>) – dálniční druh na území České republiky? - - - - -	56
TRÁVNÍČEK Dušan: Výskyt medúzky sladkovodní (<i>Craspedacusta sowerbii</i> Lankester, 1880) na jihovýchodní Moravě - - - - -	61
MACHAČ Ondřej: Pavouci a sekáči na kmenech stromů Hostýnsko-vsetínské hornatiny - - - - -	64
KONVIČKA Ondřej: Příspěvek k rozšíření mykofágního brouka <i>Derodontus macularis</i> (Fuss, 1850) (Coleoptera: Derodontidae) na východní Moravě - - - - -	68
VÁVRA Jiří Ch., BOBOT Ludvík & KONVIČKA Ondřej: Rozšíření lesana <i>Elateroidea flabellicornis</i> (Schneider, 1791) (Coleoptera: Lymexylidae) v České republice - - - - -	70
STANOVSKÝ Jiří & KOLONIČNÝ Lubomír: Přehled brouků (Coleoptera) lokality Bylničky v Bílých Karpatech - - - - -	74
JANOVSKÝ Milan, KOPEČEK František, BĚLÍN Vladimír & LAŠTŮVKA Zdeněk: Motýli Záhořské nížiny - - - - -	81
EZER Eduard: První nálezy koutule <i>Clogmia albipunctata</i> (Williston, 1893) (Diptera: Psychodidae) na východní Moravě - - - - -	190
PAVELKA Karel, HAVRÁNEK Jan & DVORSKÝ Miroslav: Zimní výskyt kormorána velkého (<i>Phalacrocorax carbo</i>) v horním a středním Pobečví - - - - -	192

Aktuality a Personálie | Currents News and Personals

Jan Pavelka (29. 4. 1959 – 8. 12. 2013). Život a dílo - - - - -	212
Odešel Vladimír Elsner - - - - -	220
Vzpomínka na Vladimíra Javorka (1914–2000) - - - - -	222
Biozvěst v Javorníkách – výsledky terénní expedice pro středoškolské studenty - - - - -	227
Moravskoslezská pobočka České botanické společnosti v roce 2014 - - - - -	231
Sít'ové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2014 - - - - -	234
<i>Acta Carpathica Occidentalis</i> . Pokyny pro autory - - - - -	236